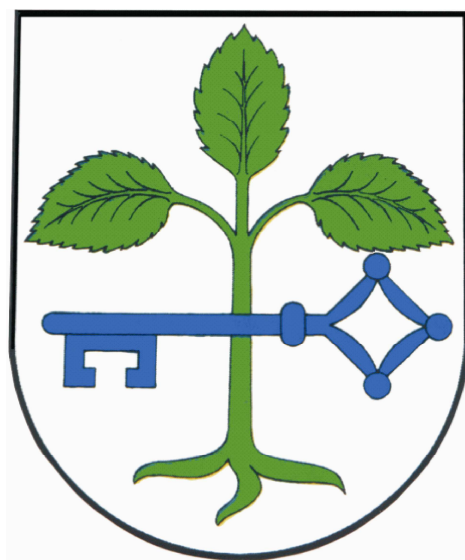

**PLAN OCHRONY PRZED SZKODLIWOŚCIĄ
AZBESTU I PROGRAM USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU
MIASTA I GMINY BUK
NA LATA 2009-2032**

Wykonawca:

BBF Sp. z o.o.
ul. Dąbrowskiego 461
60-451 Poznań

Grudzień 2008

Spis treści

1	WSTĘP.....	4
2	Cele i zadania programu.....	6
2.1	Założone cele w gospodarce odpadami zawierającymi azbest na terenie Miasta i Gminy Buk w latach 2009-2032	6
3	Występowanie i zastosowanie azbestu.....	8
4	Obowiązki gminy, właścicieli i użytkowników azbestu oraz wykonawców prac związanych z usuwaniem azbestu	9
4.1	Obowiązki samorządu gminnego	9
4.2	Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości	9
	Ocena stopnia zagrożenia	9
4.3	Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest	10
5	Bilans wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Buk	11
6	Wariantowy system usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Buk	13
6.1	Ogólne założenia systemu gospodarki odpadami	13
6.2	Organizacja systemu gospodarki odpadami zawierającymi azbest dla Miasta i Gminy Buk	14
6.3	Warianty organizacyjne.....	15
6.3.1	Wariant I	15
6.3.2	Wariant II	17
6.4	Wybrany wariant realizacyjny - warunki ubiegania się o zwrot kosztów związanych z odbiorem i unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest	18
7	Koszt usuwania wyrobów azbestowych	20
7.1	Źródła finansowania lokalnych inwestycji związanych z gospodarką odpadami zawierającymi azbest.....	21
8	Główne działania oraz harmonogram ich realizacji	23
8.1	Główne działania związane z realizacją programu	24
8.1.1	Aktualizacja Wojewódzkiej Bazy Wyrobów i Odpadów zawierających azbest WBDA	26
8.1.2	Edukacja ekologiczna	26
8.2	Harmonogram działań.....	28
9	Zarządzanie programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	31
9.1	Monitoring wdrażania Programu	34
10	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	37

Spis Tabel

Tab. 5-1 Ilość płyt azbestowych w poszczególnych miejscowościach gminy Buk (osoby fizyczne)	11
Tab. 5-2 Ilość płyt azbestowych w poszczególnych miejscowościach gminy Buk (właściciel: miasto i gmina Buk)	12
Tab. 7-1 Szacunkowe koszty wdrażania Programu na terenie miasta w latach 2009 - 2032	21
Tab. 8-1. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem	25
Tab. 8-2 Harmonogram działań w ramach „Programu usuwania azbestu...”	29
Tab. 9-1 Wskaźniki monitorowania „Programu...” z terenu Miasta i Gminy Buk	36

Spis Schematów

Schemat 1 Schemat zarządzania programem	31
Schemat 2. Relacje między podmiotami i instytucjami uczestniczącymi w realizacji programu	32

Spis Załączników

Załącznik 1. Charakterystyka form występowania oraz szkodliwości azbestu	
Załącznik 2. Wzór ankiety nr 1 skierowanej do osób fizycznych	
Załącznik 3. Wzór ankiety nr 2 skierowanej do osób fizycznych	
Załącznik 4. Wzór ankiety nr 3 skierowanej do osób prawnych	
Załącznik 5. Tekst ogłoszenia internetowego	
Załącznik 6. Wzór ulotki informacyjnej na podstawie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowany Powiecie Poznańskim	
Załącznik 7. Źródła finansowania przedsięwzięć z zakresu gospodarki odpadami	
Załącznik 8 Zasady i tryb udzielania pomocy finansowej w likwidacji wyrobów zawierających azbest z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu na rok 2008	
Załącznik 9. Wzór wniosku dot. usunięcia azbestu	
Załącznik 10. Wzór wniosku zgłoszenia zamiaru budowy (wykonania robót budowlanych)	
Załącznik 11. Wzór wniosku oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane	
Załącznik 12. Wzór załącznika nr 2 do Zgłoszenia zamiaru wykonywania robót budowlanych	
Załącznik 13. Wzór załącznika nr 3 do Zgłoszenia zamiaru wykonywania robót budowlanych	
Załącznik 14. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbestu na terenie Miasta i Gminy Buk	

1 WSTĘP

W związku z wysoką szkodliwością pyłu azbestowego produkcja płyt azbestowo-cementowych w Polsce została zakazana Ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity Dz. U. 2004 Nr 3, poz. 20) a od 28 marca 1999 r. obowiązuje zakaz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest. Jednak pomimo tych zakazów problemy związane z zapobieganiem jego szkodliwemu wpływowi stają się coraz poważniejsze. Dzieje się tak gdyż chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Dopóki włókna nie są uwalniane do powietrza i nie występuje ich wdychanie, wyroby z udziałem azbestu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia.

Zagrożenie azbestem rośnie z upływem czasu, gdy jego powierzchnia ulega uszkodzeniu i uwolnieniu ulegają coraz większe ilości pyłów.

W celu koordynacji działań związanych z usuwaniem zagrożeń 14 maja 2002 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przyjęła długofalowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, którego realizacja doprowadzi do roku 2032 do całkowitej eliminacji zagrożenia azbestowego. W celu realizacji zadań w nim przewidzianych, niezbędnym jest zaangażowanie administracji publicznej wszystkich stopni oraz różnych instytucji na szczeblu krajowym, wojewódzkim i lokalnym. "Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" zakłada, iż na poziomie lokalnym w realizację zadań Programu zaangażowane powinny być zarówno samorząd powiatowy jak i gminny. Problem azbestu został ujęty w powiatowym Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Poznańskiego.

Niniejszy dokument odpowiada również opracowanemu, ale jeszcze nie uchwalonemu, Programowi Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2008-2032 zwanemu w skrócie POKA. W jego ramach m.in. przeszkoleni zostali urzędnicy samorządowi oraz przeprowadzono wstępną ocenę ilości i stanu wyrobów azbestowych znajdujących się na terenie gminy.

Najważniejsze akty prawne określające azbest jako materiał niebezpieczny oraz regulujące procedury postępowania z nim to:

- Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.). Zakazuje ona wprowadzania na polski obszar celný azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Wymieniona ustawa zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. 2007 Nr 39 poz. 251 z późn. zm.). W ustawie określone są obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006r., Nr 129, poz. 902 z późn. zm.). Azbest zgodnie z art. 160 należy do substancji stwarzających szczególne Zagrożenie dla środowiska
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.); udziela delegacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do określenia w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, oraz ministrem właściwym do spraw środowiska sposobów i warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski – przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. Określa główne kierunki działania w okresie 30 lat mające doprowadzić do całkowitej eliminacji wyrobów azbestowych
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 Nr 71, poz. 649). Określa obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest; warunki przygotowania do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsca ich składowania; wymagania, jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U z 2005 r. Nr 216, poz. 1824)

Ponadto wymienić można jeszcze kilkanaście aktów prawnych precyzujących zasady postępowania z azbestem, określających m.in. dopuszczalne stężenia w powietrzu, zasady monitoringu, przepisy BHP oraz transportu drogowego materiałów niebezpiecznych.

2 Cele i zadania programu

Zgodnie z wytycznymi przedstawionymi w programie usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Poznańskiego celem programu jest:

- spowodowanie oczyszczenia obszaru miasta i gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców powiatu spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska
- pomoc mieszkańcom miasta i gminy w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych zgodnie z przepisami prawa.

Zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest. W programie zawarte zostały:

- oszacowane ilości wyrobów azbestowych oraz ich rozmieszczenie na terenie powiatu
- szacunki jednostkowych kosztów usuwania dachowych pokryć azbestowych i płyt azbestowo cementowych
- propozycje odnośnie udzielania przez samorządy pomocy mieszkańcom w realizacji programu
- potrzeby kredytowe.

2.1 Założone cele w gospodarce odpadami zawierającymi azbest na terenie Miasta i Gminy Buk w latach 2009-2032

Cele krótkookresowe do 2012

Za dokumentami planistycznymi wyższego rzędu jako cele krótkookresowe należy przyjąć:

- współdziałanie przy prowadzeniu pełnej i wiarygodnej ewidencji odpadów,
- wdrożenie programu usuwania azbestu,
- objęcie wszystkich mieszkańców miasta zorganizowanym systemem usuwania odpadów zawierających azbest, a co za tym idzie, wyeliminowanie niekontrolowanego wprowadzania odpadów komunalnych do środowiska,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej – przygotowanie i wdrożenie programu edukacji ekologicznej,

- podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- likwidacja dzikich składowisk,
- rozbudowa instalacji przeznaczonych do unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest,

Dla osiągnięcia wyżej wymienionych celów konieczne jest podjęcie następujących przedsięwzięć:

- utworzenie w międzygminnych bądź międzypowiatowych struktur gospodarki odpadami, dla realizacji wspólnych przedsięwzięć,
- planowanie i realizacja rozwiązań kompleksowych, zintegrowanych, uwzględniających wszystkie wytwarzane odpady zawierające azbest, niezależnie od źródła ich pochodzenia,
- wdrożenie i rozbudowa systemów selektywnego gromadzenia odpadów zawierających azbest.

Cele długookresowe do 2022

- dalszy rozwój i doskonalenie ponadlokalnych i lokalnych systemów gospodarki odpadami zawierającymi azbest,
- dalsza rozbudowa sieci selektywnej zbiórki odpadów,
- kontynuacja i intensyfikacja akcji szkoleń i podnoszenia świadomości społecznej,
- wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów,

W celu osiągnięcia redukcji odpadów komunalnych kierowanych na składowiska, zaproponowano kolejne fazy związane z powstawaniem, zbiórką, odzyskiem i unieszkodliwianiem tych odpadów, a także rynkiem zbytu końcowych produktów.

Cele końcowe do 2032

- optymalizacja systemów gospodarki odpadami zawierającymi azbest,
- całkowite zlikwidowanie zagrożenia związanego z występowaniem na terenie miasta wyrobów zawierających azbest,

W celu osiągnięcia redukcji odpadów komunalnych kierowanych na składowiska zaproponowano kolejne fazy związane z powstawaniem, zbiórką, odzyskiem.

3 Występowanie i zastosowanie azbestu

Azbest jest nazwą handlową grupy minerałów włóknistych, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, Żelaza, wapnia i sodu. O szerokim wykorzystaniu azbestu zadecydowały takie jego właściwości jak duża odporność na wysokie i niskie temperatury, niewielkie przewodnictwo cieplne i odporność na działanie czynników chemicznych. Stosowano go głównie do produkcji płyt dachowych i elewacyjnych oraz rur wodociągowych i kanalizacyjnych.

Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien, zawieszonych w powietrzu. Szczególne znaczenie ma średnica włókien. Największe zagrożenie dla organizmu stanowią włókna respirabilne, tj takie, które z powietrzem dostają się do pęcherzyków płucnych skąd mogą penetrować tkankę płucną.

Wśród wyrobów azbestowych można wydzielić dwie grupy produktów:

- „wyroby miękkie” - których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000 kg/m^3 , to słabo związane produkty azbestowe o wysokim, ponad 60% udziale azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy między innymi: tynki, maty, płyty azbestowe, materiały izolujące, papy
- „wyroby twarde” - których gęstość objętościowa jest większa niż 1000 kg/m^3 , zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski (poniżej 15%) udział azbestu, do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych w tych wyrobach jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka np. cięcie lub proces niszczenia mechanicznego wyrobu)

Szerszą charakterystykę form występowanie azbestu przedstawiono w Załącznik 1.

4 Obowiązki gminy, właścicieli i użytkowników azbestu oraz wykonawców prac związanych z usuwaniem azbestu

4.1 Obowiązki samorządu gminnego

Zgodnie z Programem usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Poznańskiego do obowiązków Samorządu Gminnego należy:

- inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy oraz opracowanie gminnego programu usuwania azbestu (do 31 grudnia 2006r.)
- opracowanie sprawozdania dotyczącego stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest
- stworzenie planu gospodarki odpadami, w tym niebezpiecznymi zawierającymi azbest
- pozyskiwanie środków finansowych na realizację przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu z terenu gminy

4.2 Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości

Do obowiązków właścicieli zarządców lub użytkowników nieruchomości należą:

- kontrola wyrobów zawierających azbest, sporządzenie spisu z „natury” oraz ocena stanu technicznego i stopnia zagrożenia w celu ustalenia harmonogramu realizacji programu usuwania azbestu
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia, poprzez wykonawcę spełniającego wymogi prawne w tym zakresie
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi

Ocena stopnia zagrożenia

Główne czynniki, jakie wpływają na zmniejszenie trwałości wyrobów zawierających azbest jest oddziaływanie mechaniczne oraz brak konserwacji materiału. Podstawą bezpiecznego postępowania z materiałami zawierającymi azbest jest eliminacja lub co najmniej minimalizacja ryzyka emisji włókien azbestu do otoczenia w skutek działań mechanicznych i złej konserwacji materiału. Zatem dopuszczalna jest eksploatacja

materiałów zawierających azbest w dobrym stanie technicznym, o nieuszkodzonej powierzchni, ewentualnie odpowiednio zabezpieczonej np. przez pomalowanie.

Ocenić trzeba także usytuowanie wyrobu oraz sposób wykorzystania pomieszczenia, czyli co za tym idzie stopień narażenia ludzi na szkodliwe warunki.

Obowiązek dokonania oceny spoczywa na właścicielu obiektu. Powinien on wypełnić formularz oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest wg poniższego wzoru zaczerpniętego z Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 Nr 71, poz. 649). Informacja ta następnie powinna zostać przekazana Burmistrzowi i Marszałkowi Województwa oraz powinna zostać ujęta w bazie danych WBDA.(Wojewódzka Baza Danych Azbestowych).

4.3 Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest z uwzględnieniem charakterystyki usuwanego materiału, informacji o stosowanych metodach prac, zakresie zastosowanych zabezpieczeń oraz ustalenia zasad monitoringu

5 Bilans wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Buk

Dane dotyczące rozmieszczenia wyrobów azbestowych umieszczone zostały w ogólnopolskiej bazie danych gromadzącej informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu WBDA. Wedle informacji zgromadzonych na dzień 26.03.2008 r. na terenie Miasta i Gminy Buk zinwentaryzowano łącznie **1 488,8 Mg** materiałów zawierających azbest: 87 576 m² płyt azbestowych.

Dane te mają jak na razie charakter szacunkowy i wymagają corocznego uzupełnienia oraz weryfikacji. Ponieważ obowiązek zgłoszenia w/w wyrobów leży po stronie właścicieli i zarządcy obiektów konieczna jest intensyfikacja działań informacyjno-edukacyjnych wśród mieszkańców, aby uzyskać jak najpełniejsze dane na temat skali problemu na terenie miasta i gminy. Dopiero po uzyskaniu tych informacji możliwe będzie pełne i wiarygodne oszacowanie niezbędnych nakładów finansowych oraz stworzenie opcjonalnego harmonogramu usuwania azbestu z terenu miasta i gminy.

Informacje, którymi dysponuje samorząd na dzień bieżący są wynikiem akcji podjętej bezpośrednio przez urząd i nie obejmują m.in. rozłożenia w/w wyrobów z podziałem na statut prawny właścicieli.

Założono, że unieszkodliwianie tego typu odpadów powinno odbywać się z wykorzystaniem składowiska odpadów niebezpiecznych w Koninie lub w Wałbrzychu.

Tab. 5-1 Ilość płyt azbestowych w poszczególnych miejscowościach gminy Buk (osoby fizyczne)

Lp.	Miejscowości	m ²	Mg ¹
1	Dobieżyn	22 184,62	377,14
2	Szewce	8 510	144,67
3	Żegowo	2 378	40,43
4	Wygoda	287,4	4,89
5	Wysoczka	371	6,31
6	Otusz	3 233,81	54,97
7	Dakowy Suche	14 744,55	250,66
8	Kalwy	5 228	88,88
9	Sznyfin	6 944	118,05
10	Dobra	3 887	66,08
11	Wielkowieś	4 594	78,10

¹ przyjęto zgodnie z PPUA 17kg/m²

**PLAN OCHRONY PRZED SZKODLIWOŚCIĄ AZBESTU I PROGRAM USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY BUK
NA LATA 2009-2032**

Lp.	Miejscowości	m ²	Mg ¹
12	Niepruszewo	3 754,38	63,82
13	Buk	2 782,7	47,31
14	Pawłówko	4 723	80,29
15	Wiktorowo	3 582	60,89
16	Cieśle	372,5	6,33

**Tab. 5-2 Ilość płyt azbestowych w poszczególnych miejscowościach gminy Buk
(właściciel: miasto i gmina Buk)**

Lp.	Miejscowości	m ²	Mg ²
1	Szewce	70	1,19
2	Dakowy Suche	450	7,65
3	Wielkowieś	600	10,20
4	Niepruszewo	40	0,68

W toku dalszych prac konieczne będzie sukcesywne uzupełnianie danych dotyczących występowania i stanu wyrobów azbestowych, prowadzenie akcji edukacyjnych oraz określenie polityki finansowej gminy poprzez zabezpieczenie środków budżetowych i określenie regulaminu dofinansowania. Zgodnie z założeniami „Krajowego programu...” gmina Buk powinna opracować lokalny program usuwania wyrobów zawierających azbest wyznaczający długofalowy harmonogram działań.

² przyjęto zgodnie z PPUA 17kg/m²

6 Wariantowy system usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Buk

Głównym elementem przyjęcia wariantowości usuwania odpadów azbestowych są ankiety z ocenami, wypełnione przez właścicieli i zarządzających nieruchomościami miasta (Załączniki: Załącznik 2, Załącznik 3, Załącznik 4). Według tej oceny ustalono priorytety i terminy (teoretyczne) usunięcia tego materiału, które ujęto w dwóch wariantach.

6.1 Ogólne założenia systemu gospodarki odpadami

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. „o odpadach” oraz ustawa z dnia 13 września 1996 r. „o utrzymaniu porządku i czystości w gminach” nakłada na gminy obowiązek prowadzenia racjonalnej gospodarki odpadami w oparciu o następujące główne zasady:

1. minimalizacja powstawania odpadów komunalnych;
2. wyłączenie z odpadów wszystkich frakcji możliwych do odzysku;
3. unieszkodliwienie pozostałości odpadów poprzez ich kompostowanie, unieszkodliwienie termiczne lub składowanie odpadów przetworzonych.

Racjonalna gospodarka odpadami wymaga zorganizowania odpowiedniego systemu gospodarki. System ten wymaga logistycznych, kompleksowych rozwiązań. Jego kompleksowość polega na zorganizowaniu gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem selektywnego zbierania odpadów. W wyniku wprowadzenia selektywnej zbiórki zostają wyodrębnione poszczególne frakcje odpadów z jednoczesnym wskazaniem metod dalszego postępowania z nimi. Jest to szczególnie ważne z uwagi na konieczność odrębnego postępowania z poszczególnymi frakcjami (odpady zmieszane, selektywnie zebrane surowce wtórne, odpady niebezpieczne, bioodpady itd.). Dopełnieniem systemu gromadzenia i wywozu jest system dystrybucji do odbiorców odpadów użytkowych, odzyskanych różnymi metodami z ogólnej masy odpadów oraz produktów ich przetwórstwa, realizowanego w celu podwyższenia wartości użytkowej odpadów, a także zapewnienie odpowiedniej infrastruktury technicznej do realizacji zadań związanych z odzyskiem, czyli gospodarczym wykorzystaniem odpadów.

Przedstawione założenie dotyczy wszystkich wytwórców odpadów zarówno innych niż niebezpieczne jak i niebezpiecznych.

Funkcjonowanie gospodarki odpadami zgodnie z wymienionymi powyżej założeniami winno prowadzić do realizacji podstawowego celu, jakim jest ochrona środowiska i zmniejszenie negatywnego oddziaływania odpadów na życie i zdrowie człowieka oraz na środowisko.

6.2 Organizacja systemu gospodarki odpadami zawierającymi azbest dla Miasta i Gminy Buk

Organizację systemu gospodarki odpadami oparto na zapisach ustaw regulujących postępowanie z odpadami. Uwzględniając powyższe przyjęto założenie:

- unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest zajmować się będą w znacznym stopniu właściciele i zarządzający nieruchomościami;
- samorząd może jednak realizować część zadań związanych unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest;
- samorząd może przejąć obowiązek usuwania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest od właścicieli i zarządzających nieruchomościami;
- poprzez system opinii, decyzji, zezwoleń samorząd sprawować będzie nadzór nad prawidłową realizacją zadań związanych z gospodarką odpadami zawierającymi azbest.

Zgodnie z przyjętymi założeniami stworzono ramy organizacyjne systemu gospodarki odpadami dla obszaru funkcjonalnego:

1. Przejmując część lub wszystkie zadania związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest samorząd:

- określa zasady postępowania z odpadami zawierającymi azbest poprzez uchwalenie znowelizowanego regulaminu utrzymania czystości i porządku na swoim terenie oraz powołanie jednostki organizacyjnej dla wykonywania tych działań;
- uchwała wysokość opłat za świadczenie usług uwzględniając premiowanie selektywnej zbiórki odpadów;
- pobiera opłaty od właścicieli (administratorów) nieruchomości i podmiotów gospodarczych za usuwanie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych;
- udziela zleceń na usuwanie odpadów komunalnych z określonego terenu obszaru funkcjonalnego firmom wywozowym, spełniającym ustalone wymagania;
- prowadzi kontrolę realizacji zadań;
- prowadzi działalność edukacyjną wśród mieszkańców.

2. Do realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem systemu zagospodarowywania odpadów komunalnych samorząd może powołać spółkę, które będzie realizować zadania samorządów w zakresie gospodarowania odpadami. Zadania te to:

- organizacja i zarządzanie systemem gospodarki odpadami, pobieranie opłat za usuwanie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów;
- gospodarka finansowa;
- organizacja systemu odzysku i recyklingu odpadów;

- segregowanie selektywnie gromadzonych odpadów komunalnych w celu rozdzielenia ich na strumienie przeznaczone do odzysku lub unieszkodliwienia;
- unieszkodliwianie odpadów balastowych;
- usuwanie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów z podmiotów gospodarczych;
- współpraca z organizacjami odzysku i odbiorcami odpadów użytecznych w celu zagospodarowania odpadów możliwych do wykorzystania.

3. Za unieszkodliwienie pozostałych odpadów odpowiadają ich właściciele.

Zaproponowany wstępnie podział zadań pomiędzy uczestników systemu gospodarki odpadami oraz prawidłowa ich realizacja, pozwoli na funkcjonowanie systemu odzysku zgodnie z zaproponowanym modelem funkcjonalnym.

6.3 Warianty organizacyjne

Przewidziano dwa warianty organizacyjne różniące się między sobą sposobem finansowania poszczególnych czynności związanych z unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Buk.

W każdym z wymienionych wariantów należy złożyć do Urzędu Miasta wniosek o dofinansowanie likwidacji wyrobów zawierających azbest – Załącznik 9.

W przypadku zmian sposobu finansowania ze strony Starosty Poznańskiego zmianie też będzie musiała ulec procedura usuwania wyrobów zawierających azbest z terenów Miasta i Gminy Buk. Wymagana będzie aktualizacja niniejszego planu uwzględniająca zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne.

6.3.1 Wariant I

Sposób przeprowadzenia wyboru oraz terminu usuwania płyt cementowo – azbestowych „eternitu”.

Po zatwierdzeniu formy oraz sposobu dofinansowywania przedsięwzięcia polegającego na zdjęciu i unieszkodliwieniu zabudowy „eternitowej” przeprowadzony zostanie cykl spotkań z właścicielami obiektów, którzy zgłosili posiadanie tej zabudowy.

Na spotkaniach tych przedstawiony zostanie sposób oraz terminy usuwania płyt azbestowo – cementowych oraz forma pomocy (dofinansowania). Osoby przybyłe na spotkania złożą deklarację co do ewentualnego terminu wymiany pokryć „eternitowych”.

W wariantcie przyjmuje się, że dofinansowanie do kosztów usuwania (demontażu) wyrobów azbestowych i unieszkodliwiania wytworzonego odpadu azbestowego albo wyłącznie odbioru wyrobów azbestowych i ich unieszkodliwiania, przyznawane jest w wysokości 70% całłościowych kosztów tych działań, przy 30% udziale własnym wnioskodawcy.

Właściciele i zarządzający nieruchomościami sfinansują natomiast całość kosztów związanych z zakupem i montażem nowego pokrycia dachowego.

Trzeba podkreślić, że deklaracja ta nie jest obligatoryjna i termin w niej podany nie musi być ostatecznym terminem wykonania wymiany.

Obligatoryjne będzie złożenie wniosku do Burmistrza miasta z prośbą o dofinansowanie usunięcia zabudowy eternitowej – Załącznik 9.

W wariantcie pierwszym przyjmuje się następujący sposób prowadzenia likwidacji zabudowy.

KROK 1

Złożenie wniosku do Burmistrza miasta z prośbą o dofinansowanie usunięcia wyrobów zawierających azbest – Załącznik 9

KROK 2

Wybranie przez Starostwo Powiatowe w drodze przetargu firmy zajmującej się zdjęciem i transportem odpadów płyt cementowo – azbestowych

KROK 3

Zgłoszenie przez właścicieli nieruchomości zamiaru robót budowlanych Załącznik 10 wraz z oświadczeniem o posiadanym prawem do dysponowania nieruchomością na cele budowlane – Załącznik 11 oraz opisem planowanych robót – Załącznik 12 oraz wskazaniem podmiotu, który będzie wykonywał roboty Załącznik 13.

KROK 4

Zdjęcie, zapakowanie i transport wytworzonych odpadów przez koncesjonowaną firmę posiadającą zezwolenie na transport odpadów niebezpiecznych, wyłonioną w drodze przetargu przeprowadzonego przez Starostwo Powiatowe.

KROK 5

Unieszkodliwienie odpadów poprzez złożenie na składowisku. Dostarczenie dokumentów ewidencji odpadów świadczących o zgodnych z przepisami prawa ich unieszkodliwieniu.

KROK 6

Zwrot kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest zgodnie z regulaminem przyznawania środków (Załącznik 8).

Dodatkowymi kosztami ponoszonymi przez właścicieli i zarządzających nieruchomościami jest rekonstrukcja pokrycia dachowego.

6.3.2 Wariant II

Również w wariantcie II po zatwierdzeniu formy oraz sposobu dofinansowywania przedsięwzięcia polegającego na zdjęciu i unieszkodliwieniu płyt „eternitowych” przeprowadzony zostanie cykl spotkań z właścicielami obiektów, którzy zgłosili posiadanie tej zabudowy.

Na spotkaniach tych, przedstawiony zostanie sposób oraz terminy usuwania płyt cementowo – azbestowych oraz forma pomocy (dofinansowania). Osoby przybyłe na spotkania złożą deklarację co do ewentualnego terminu wymiany pokryć „eternitowych”.

Należy podkreślić, że deklaracja ta nie jest obligatoryjna i termin w niej podany nie musi być ostatecznym terminem wykonania wymiany.

W wariantcie II przyjmuje się, że przygotowaniem, nadzorem całego przedsięwzięcia zajmie się Urząd Miasta. Planowany poziom dofinansowania podobnie jak w wariantcie I.

Właściciele i zarządzający nieruchomościami sfinansują natomiast całość kosztów związanych z zakupem i montażem nowego pokrycia dachowego.

Poszczególne etapy (kroki) wariantu II

KROK 1

Złożenie wniosku do Burmistrza miasta z prośbą o dofinansowanie usunięcia wyrobów zawierających azbest – Załącznik 9

KROK 2

Określenie wstępnego terminu wymiany.

KROK 3

Zgłoszenie przez właścicieli nieruchomości zamiaru robót budowlanych Załącznik 10 wraz z oświadczeniem o posiadanym prawem do dysponowania nieruchomością na cele budowlane – Załącznik 11 oraz opisem planowanych robót – Załącznik 12 oraz wskazaniem podmiotu, który będzie wykonywał roboty Załącznik 13.

KROK 4

Wybranie przez Urząd Miasta w drodze przetargu firmy zajmującej się zdjęciem i transportem odpadów płyt cementowo – azbestowych.

KROK 5

Potwierdzenie terminu zdjęcia. Demontaż wyrobów zawierających azbest przez podmiot wybrany w przetargu przez Urząd Miasta oraz transport na składowisko.

KROK 6

Unieszkodliwienie odpadów poprzez złożenie na składowisku.

KROK 7

Zwrot kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest zgodnie z regulaminem przyznawania środków.

6.4 Wybrany wariant realizacyjny - warunki ubiegania się o zwrot kosztów związanych z odbiorem i unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest

Spośród zaprezentowanych wariantów organizacyjnych do realizacji wybrano wariant I, który charakteryzuje się pełną zgodnością z Programem usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Poznańskiego.

Osoba fizyczna, będąca zameldowana w obiekcie, w którym zastosowano wyroby zawierające azbest aby ubiegać się o sfinansowanie przez miasto i gminę Buk kosztów związanych z odbiorem i unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest musi:

- 1) posiadać nieruchomość na terenie Miasta i Gminy Buk,
- 2) złożyć pisemny wniosek (Załącznik 9) w urzędzie gminy o sfinansowanie przez gminę Buk kosztów związanych z odbiorem i unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest, wniosek powinien zawierać:
 - imię, nazwisko, adres, PESEL, NIP,
 - szczegółowy opis przedsięwzięcia (dokładne określenie nieruchomości z podaniem numeru działki, zakres prac objętych wnioskiem – demontaż z unieszkodliwieniem / unieszkodliwienie,
 - koszt realizacji przedsięwzięcia
 - uwagi i informacje dodatkowe,
 - podpis wnioskodawcy,

- załączniki:
 - Wniosek zgłoszenia zamiaru budowy (wykonania robót budowlanych) wraz z załącznikami (Załącznik 10, Załącznik 12, Załącznik 13)
 - Oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane (Załącznik 11).

7 Koszt usuwania wyrobów azbestowych

Koszty wdrożenia programu związane są z trzech elementów kosztotwórczych:

- demontażu wyrobów zawierających azbest;
- transportu wyrobów zawierających azbest i
- unieszkodliwieniu wyrobów zawierających azbest.

Poza wzmiankowanymi kosztami realizacyjnymi bardzo istotne są pozostałe koszty ponoszone przez samorząd do których należą: koordynacja i zarządzanie programem, edukacja ekologiczna a także rekonstrukcja pokryć dachowych na obiektach z których zdemontowano wyroby zawierające azbest.

Zgodnie z umową zawartą pomiędzy Starostwem Powiatowym w Poznaniu a firmą AM TRANS PROGRES Sp. z o.o. ul. Sarmacka 7, 61-616 Poznań, koszty usługi w roku 2008 przedstawiają się następująco:

- cena za 1 kg demontażu eternitu z budynku mieszkalnego wynosi – 0,0107 zł brutto (21,10 zł/m²)
- cena za 1 kg demontażu eternitu z budynku gospodarczego wynosi – 0,0122 zł brutto (21,13 zł/m²)
- Cena za 1 kg unieszkodliwienia wyrobów azbestowych (z transportem) wynosi – 1,2305 zł brutto.

Przyjęto, iż szacunkowy ciężar płyty cementowo-azbestowej o wymiarze 1m² wynosi 17 kg.

W związku z powyższym szacunek kosztów związanych z demontażem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest oparty jest o ceny z roku 2008. W kolejnych latach powinien być aktualizowany w oparciu o umowy Starostwa Powiatowego w Poznaniu z podmiotami wybranymi do wykonania usługi polegającej na demontażu i unieszkodliwieniu wyrobów zawierających azbest.

Na podstawie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest występujących na terenie miasta i gminy (patrz Tab. 5-1, Tab. 5-1 oraz Załącznik 14 z ankietyzacji miasta i gminy - sumaryczna powierzchnia płyt cementowo-azbestowych wynosi 87 616,96 m².

Łącznu ciężar zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie gminy wynosi:

$$87\,616,96\text{ m}^2 \times 17\text{ kg/m}^2 = 1\,488,805,32\text{ kg} = 1\,488,8\text{ Mg}$$

Przybliżony łączny koszt usunięcia wyrobów azbestowo-cementowych z Miasta i Gminy Buk (od osób fizycznych) wynosi zatem:

$$1\,488,8\text{ Mg} \times 1000 \times 1,2305\text{ zł/kg} = 1\,831\,979\text{ zł}$$

Dofinansowanie do kosztów usuwania (demontażu) wyrobów azbestowych i unieszkodliwiania wytworzonego odpadu azbestowego albo wyłącznie odbioru wyrobów azbestowych i ich unieszkodliwiania, przyznawane jest w wysokości 70% całkowitych kosztów tych działań, przy 30% udziale własnym wnioskodawcy.

Koszt usuwania ponoszone przez samorząd wynoszą więc:

$$70\% \times 1\,832\,815 \text{ zł} = 1\,282\,385 \text{ zł}$$

W przypadku wycofania się Starosty Poznańskiego z współfinansowania wzmiankowanych kosztów powyższy model będzie musiał ulec zmianie w ramach aktualizacji niniejszego planu.

Rekonstrukcja pokryć dachowych

Przyjęto ryczałtowa cenę wbudowania nowych pokryć dachowych zakładając brak konieczności wymiany więźby dachowej. Przyjęto koszt rekonstrukcji:

- 80 zł za m².

$$87\,576,96 \text{ m}^2 \times 80 \text{ zł} = 7\,006\,156,8 \text{ Mg}$$

Tab. 7-1 Szacunkowe koszty wdrażania Programu na terenie miasta w latach 2009 - 2032 .

L.p.	Zakres czynności	Koszt (PLN)
1	Koordinacja i zarządzanie programem	39 000
2	Edukacja ekologiczna	41 000
3	Unieszkodliwienie azbestu	1 831 979
4	Rekonstrukcja pokryć dachowych	7 006 157
Razem		8 918 135

Scharakteryzowane powyżej koszty wdrożenia programu obejmują również koszty rekonstrukcji pokryć dachowych, które są ponoszone w całości przez właścicieli nieruchomości. Nie podlegają one jednak dofinansowaniu.

7.1 Źródła finansowania lokalnych inwestycji związanych z gospodarką odpadami zawierającymi azbest

Zgodnie z Załącznikiem do Uchwały Nr 1024/08 Zarządu Powiatu Poznańskiego z dnia 06.06.2008 środki na dofinansowanie likwidacji wyrobów zawierających azbest pochodzą z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Starostwa Powiatowego w Poznaniu i funduszu Miasta i Gminy Buk.

Środki zadeklarowane przez uczestników zadania:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:
657 tys. złotych
- Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:
300 tys. złotych
- Gmina Buk: 20 tys. złotych

Procentowy udział poszczególnych funduszy w finansowaniu programu wynosi:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu
– 47,68 %
- Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu
– 21,77 %
- fundusz gminy – 30,55 %.

8 Główne działania oraz harmonogram ich realizacji

Zgodnie z *Programem usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Poznańskiego* wyznaczono następujące działania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Zadania na lata 2009-2012

- minimalizacja szkodliwości azbestu w obiektach już istniejących oraz podczas demontażu i transportu,
- systematyczne prowadzenie kampanii informacyjnej informującej o szkodliwości azbestu i sposobach jego usuwania,
- zapewnienie właściwego miejsca składowania,
- systematyczny monitoring wszystkich obiektów zawierających azbest na terenie gmin powiatu,
- systematyczny monitoring pozwoleń na usuwanie wyrobów zawierających azbest dla firm oraz prawidłowego postępowania z tymi odpadami (w tym transportu),
- wdrażanie programów usuwania azbestu na terenie gmin powiatu,
- usunięcie azbestu z wszystkich powierzchni uszkodzonych w latach 2008-2012,
- zapewnienie bezpiecznego użytkowania powierzchni nieuszkodzonych do roku 2012,

Zadania na lata 2009-2010 (w planie powiatowym przewidziane na lata 2004-2008)

- organizacja kampanii informacyjnej o szkodliwości wyrobów zawierających azbest i bezpiecznym jego usuwaniu,
- inwentaryzacja wszystkich obiektów zawierających azbest na terenie gmin powiatu do 2006 r.,
- inwentaryzacja pozwoleń na usuwanie azbestu dla firm oraz prawidłowego postępowania z tymi odpadami do 2006 r.,
- ustalenie podziału zadań w zakresie usuwania azbestu na terenie powiatu (poziom koordynacji powiatowy czy gminny – tym samym program powiatowy lub programy gminne),
- uchwalenie gminnych lub powiatowego programów usuwania azbestu,
- ustalenie harmonogramu działań,
- rozpoznanie możliwości i ustalenie zasad finansowania programu, przygotowanie odpowiednich wniosków o dofinansowanie**
- ustalenie sposobu postępowania z odpadami azbestowymi – transport i miejsce składowania,

- rozpoczęcie realizacji programu,
- usunięcie azbestu z wszystkich powierzchni uszkodzonych do 2008 r.,
- zapewnienie bezpiecznego użytkowania wszystkich nieuszkodzonych powierzchni zawierających azbest.

** Ustalenie zasad finansowania jest pilne ze względu na konieczność dofinansowania programu usuwania azbestu z powodu jego wysokich kosztów. Istotne jest dofinansowanie zarówno ze środków publicznych, jak i środków pomocowych UE. Wojewódzki plan gospodarki odpadami wskazuje na możliwości pozyskania wsparcia finansowego z WFOŚiGW w Poznaniu, w szczególności w zakresie usuwania azbestu z obiektów użyteczności publicznej oraz rozszerzenie możliwości uzyskania pożyczek z częściowym umorzeniem dla prywatnych właścicieli. Dlatego konieczne jest przeprowadzenie analiz wykonalności i ekonomicznych realizacji programu usuwania azbestu oraz szybka realizacja zadań w tym zakresie.

8.1 Główne działania związane z realizacją programu

W tabeli (Tab. 8-1) przedstawiono najważniejsze działania w ramach następujących zagadnień:

- wdrażanie "Programu usuwania azbestu" (koordynacja, weryfikacja celów ekologicznych, strategii ich i listy przedsięwzięć, współpraca z różnymi jednostkami),
- edukacja i komunikacja ze społeczeństwem (w tym system informacji o środowisku),
- systemy zarządzania środowiskiem,
- monitoring stanu środowiska.

Dla każdego zagadnienia wskazano instytucje uczestniczące w realizacji wyszczególnionych działań.

Szerzej scharakteryzowano konieczność aktualizacji Wojewódzkiej Bazy WYROBÓW i Odpadów zawierających azbest WBDA co zaprezentowano w rozdziale 8.1.1 oraz zadania związane z edukacją ekologiczną por. roz. 8.1.2.

PLAN OCHRONY PRZED SZKODLIWOŚCIĄ AZBESTU I PROGRAM USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY BUK
NA LATA 2009-2032

Tab. 8-1. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2009-2032	Instytucje Uczestniczące
1	Wdrażanie "Programu ..."	<ul style="list-style-type: none"> – Koordynacja wdrażania "Programu ...". -Aktualizacja Wojewódzkiej Bazy Wyrobów i Odpadów -Ocena wdrożenia przedsięwzięć (co 2 lata). – Ocena realizacji i weryfikacja celów ekologicznych i kierunków działań (co 2 lata). – Raporty o wykonaniu Programu (co 2 lata). 	Samorząd miasta, Inne jednostki wdrażające Program
2	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o Środowisku	<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój różnorodnych form edukacji ekologicznej w oparciu o instytucje zajmujące się tym zagadnieniem. – Realizacja ustawy Prawo ochrony środowiska w zakresie dostępu do informacji o środowisku . – Większe wykorzystanie mediów (prasa, telewizja, Internet) w celach informowania społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska, w tym realizacji programów. – Stosowanie systemu "krótkich informacji" o środowisku (wydawanie ulotek i broszur informacyjnych). – Szersze włączenie organizacji pozarządowych w proces edukacji ekologicznej i komunikacji ze społeczeństwem 	Samorząd Miasta Starosta, Zarząd Województwa WIOŚ, Organizacje Pozarządowe
3	Systemy zarządzania środowiskiem	<ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem. 	Starosta, Wojewoda Fundusze Celowe

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2009-2032	Instytucje Uczestniczące
4	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi. Informacje o stanie środowiska w mieście.	WIOŚ, WSSE Starosta

8.1.1 Aktualizacja Wojewódzkiej Bazy Wyrobów i Odpadów zawierających azbest WBDA

Baza wyrobów i odpadów zawierających azbest jest narzędziem do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.

Dane dotyczące inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest będących w posiadaniu osób fizycznych gromadzone są w gminach, natomiast osoby prawne przekazują analogiczne dane bezpośrednio marszałkowi.

Zbiór zagregowanych informacji z gmin oraz zbiór zagregowanych informacji przedkładanych marszałkowi stanowi zawartość wojewódzkiej bazy danych.

Ilość wyrobów planowanych do usunięcia w danym roku kalendarzowym określa ilość przewidzianych do wytworzenia odpadów zawierających azbest, które unieszkodliwiane będą przez składowanie w danym roku.

Zagregowane dane z baz wojewódzkich stanowią jeden z podstawowych elementów monitoringu realizacji zadań objętych „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”.

Zbiór informacji o wyrobach zawierających azbest dostępny jest dla osób uprawnionych, posiadających login i hasło.

Ogólnodostępne są zbiory zawierające informacje o:

- firmach uprawnionych do wykonywania prac w kontakcie z azbestem,
- posiadających zezwolenie na transport odpadów zawierających azbest,
- jednostkach wykonujących usługi w zakresie identyfikacji azbestu i oznaczania zawartości azbestu w wyrobach i w środowisku,
- lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest,
- obowiązujących aktach prawnych,
- sposobie przedkładania informacji o posiadanych wyrobach zawierających azbest przez ich właścicieli.

8.1.2 Edukacja ekologiczna

Celem prowadzonej edukacji jest podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców jest jednym z niezbędnych elementów które będą mogły umożliwić sprawną i efektywną politykę ekologiczną.

Od momentu uchwalenia przez Starostwo Powiatowe w Poznaniu Programu Usuwania Azbestu prowadzona jest akcja informująca o zagrożeniach związanych z występowaniem azbestu, m.in. poprzez Internet (Załącznik 5) oraz ulotki informacyjne (Załącznik 6).

8.1.2.1 Strategia realizacji celu oraz kierunki działań

Cel ten jest zgodny z założeniami Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej i Polityki Ekologicznej Państwa (PEP), która kładzie nacisk na włączanie i rozszerzanie współpracy, szczególnie instytucji publicznych z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi, jak również włączenie organizacji pozarządowych, a tym samym społeczeństwa w procedury konsultowania ważnych dla środowiska przedsięwzięć i decyzji.

Kierunki działań

1. Informowanie mieszkańców miasta o stanie środowiska w mieście i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony.
2. Współdziałanie władz miasta z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony.
3. Realizacja treści ekologicznych przez środki masowego przekazu, instytucje kultury i wypoczynku.
4. Współpraca władz lokalnych ze szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego, zakładami pracy i pozarządowymi organizacjami w celu wykorzystanie różnorodnych form edukacji ekologicznej.

Koniecznym jest uwzględnienie problemów związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest na terenie miasta w programie edukacji ekologicznej.

8.1.2.2 Szkolenia

Przewiduje się, że program szkolenia będzie oparty na zapisach Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14.10.2005r w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz.U. 216 poz.1824) oraz będzie zawierał:

1. Regulacje prawne dot. BHP przy wykonywaniu prac w kontakcie z azbestem, w tym:
 - a. przepisy działu 10 Kodeksu Pracy oraz aktów wykonawczych dot. najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy oraz czynników rakotwórczych w środowisku pracy.
 - b. przepisy w zakresie stosowania wyrobów zawierających azbest,
 - c. przepisy dot. ochrony i kształtowania środowiska naturalnego z uwzględnieniem przepisów w zakresie wymagań jakim powinny odpowiadać wyroby ze względu na potrzeb ochrony środowiska.

2. Zastosowanie azbestu, właściwości i rodzaje wyrobów mogących zawierać azbest.
 3. Identyfikacja wyrobów i innych materiałów zawierających azbest; metody identyfikacji, próbkowanie i ich analiza.
 4. Przypadki, w których należy zabezpieczyć wyroby z zawartością azbestu oraz przypadki w których konieczne jest usunięcie takich wyrobów (ocena stanu technicznego i kwalifikacja)
 5. Zagrożenia dla zdrowia związane z pracami wykonywanymi w styczności z materiałami zawierającymi azbest i działania profilaktyczne:
 - a. źródła narażenia na pył azbestowy,
 - b. oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka, sposób przenikania do organizmu, wpływ azbestu na stan zdrowia.
 - c. choroby wywoływane oddziaływaniem pyłu z zawartością azbestu
 - d. profilaktyka zdrowotna: badania lekarskie, zmniejszanie czasu ekspozycji i liczby narażonych osób, kontrola narażenia oraz potrzeby monitorowania zanieczyszczeń powietrza i utrzymywania niskiego poziomu stężeń lub stosowania środków ochrony indywidualnej.
 - e. postępowanie w sytuacjach awaryjnych.
 6. Sprzęt techniczny, narzędzia i wyposażenie stosowane podczas prowadzenia prac związanych z zabezpieczeniem lub usuwaniem wyrobów z zawartością azbestu.
 7. Zasady BHP podczas wykonywania prac w kontakcie z azbestem:

właściwa organizacja pracy (w tym plan prac), stosowanie odpowiednich maszyn i sprzętu, izolowanie stref pracy i ich oznakowanie, stosowanie metod pracy i specjalnych środków ostrożności, zabezpieczanie wyrobów (materiały do zabezpieczeń i zasady BHP w kontakcie z nimi), zasady znakowania wyrobów w opakowaniach i nie opakowanych, stosowanie odzieży i obuwia ochronnego oraz środków ochrony indywidualnej, utrzymanie porządku i czystości w miejscach pracy (oczyszczanie terenu oraz zasady pakowania i transportowania)
 8. Zasady higieny osobistej i profilaktyki zdrowotnej związane z pracą w kontakcie z azbestem.
- Przewidywany łączny czas szkolenia to 5,5 godz. lekcyjnej.

8.2 Harmonogram działań

Realizacja programu przewiduje podjęcie systematycznych działań praktycznie przez cały czas obowiązywania niniejszego programu. Intensywność podejmowanych prac powinna być proporcjonalna do zamierzeń. Tak więc w początkowej fazie wdrażanie programu intensywność działań będzie znacznie większa niż we fazie końcowej. Dotyczy to w szczególności prowadzonym działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym oraz prac związanych z inwentaryzacją wyrobów zawierających azbest na terenie gminy. Zakładamy iż pełna inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest powinna być zakończona w roku 2009 natomiast w latach 2010-2011 będą realizowane prace związane z ich weryfikacją.

**PLAN OCHRONY PRZED SZKODLIWOŚCIĄ AZBESTU I PROGRAM USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY BUK
NA LATA 2009-2032**

Tab. 8-2 Harmonogram działań w ramach „Programu usuwania azbestu...”

L.p.	Zadanie	Rola samorządu gminy	Termin realizacji
1	Informowanie i edukacja mieszkańców powiatu (właścicieli, zarządców i użytkowników budynków) o szkodliwości azbestu i zasadach usuwania wyrobów zawierających azbest	<p>Współpraca gmin z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz napominanie mieszkańców posiadających wyroby azbestowe do składania informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów azbestowych do wójta/burmistrza w przypadku osób fizycznych, w przypadku podmiotów gospodarczych – informowanie wojewody.</p> <p>Zorganizowanie spotkań z mieszkańcami, którzy zgłosili posiadanie wyrobów azbestowych, informowanie o formie, która podejmie się usunięcia wyrobów azbestowych. Działania edukacyjno - informacyjne:</p> <p>o przepisach regulujących postępowanie z wyrobami zawierającymi azbest, dokumentach, które należy wypełnić, żeby spełnić obowiązek inwentaryzacyjny; procedurach usuwania, zabezpieczenia, wywożenia i unieszkodliwiania azbestu; firmie mającej prawo wykonywać prace związane z usuwaniem azbestu na terenie gminy; możliwościach dofinansowania.</p>	2009-2032
2	<p>Szczegółowa inwentaryzacja azbestu i wyrobów zawierających azbest poprzez wypełnienie przez właścicieli/zarządców obiektów budowlanych informacji o rodzaju i miejscach występowania azbestu” oraz „arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.</p> <p>Złożenie ich do właściwego organu: -Wójt, Burmistrz /Wojewoda/ (informacja o rodzaju i miejscu występowania) -Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego (ocena stanu)</p> <p>Uzupełnienie danych w Bazie Wyrobów i Odpadów zawierających Azbest.</p>	<p>Inwentaryzacja azbestu na terenie gminy.</p> <p>Aktualizacja Bazy Wyrobów i Odpadów zawierających Azbest.</p>	2008-2009 2010-2011
3	Przygotowanie wsparcia finansowego.	Zapisanie w budżecie gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej środków przeznaczonych jako wsparcie dla mieszkańców przy	Coroczne w latach 2009-2032

**PLAN OCHRONY PRZED SZKODLIWOŚCIĄ AZBESTU I PROGRAM USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY BUK
NA LATA 2009-2032**

L.p.	Zadanie	Rola samorządu gminy	Termin realizacji
		usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Wielkość środków powinna wynikać z corocznie aktualizowanego planu realizacyjnego. Pomoc w poszukiwaniu innych źródeł finansowania właścicielom i zarządcom na wymianę pokryć dachowych.	
4	Podjęmowanie działań administracyjnych w stosunku do właścicieli i zarządców obiektów szczególnie zagrożonych.	Identyfikacja nieruchomości o złym stanie technicznym (I stopniu pilności) oraz zachęcanie właścicieli budynków zagrożonych do podjęcia decyzji o usunięciu wyrobów azbestowych. Należy rozważyć konieczność większego zaangażowania samorządu przy usuwaniu wyrobów kwalifikowanych do I grupy pilności. Opracowanie corocznych planów operacyjnych dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest kwalifikowanych do I grupy pilności.	2009-2032
5	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Mobilizowanie właścicieli i zarządców budynków do usunięcia wyrobów azbestowych poprzez system pomocy finansowej i działalność edukacyjno-informacyjną.	2009-2032
6	Pomoc w finansowaniu przedsięwzięć związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych	Coroczne zabezpieczanie środków w powiatowym funduszu ochrony środowiska na inwestycje związane z usuwaniem azbestu.	2009-2032
7	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest	Ścisła współpraca z powiatem, wojewodą i nadzorem budowlanym.	2009-2032
8	Co dwa lata sprawozdanie z realizacji Programu przy uwzględnieniu podanych w Programie wskaźników monitorowania oraz z wykorzystaniem WBDA	Raportowanie danych zgromadzonych w WBDA oraz zbieranie informacji zwrotnych od właścicieli i zarządców. Opracowanie rocznych wskaźników efektywności realizacji programu monitorowania i przekazanie informacji Radzie Miasta i Gminy oraz powiatowi.	2009-2032

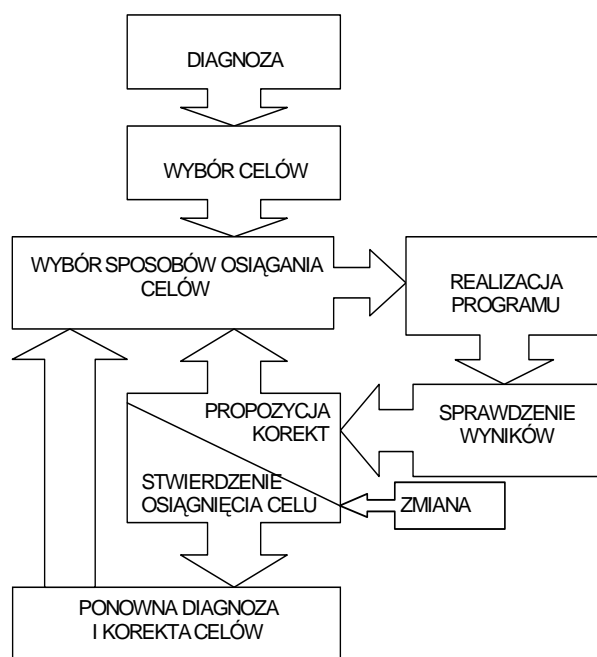
9 Zarządzanie programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest

W krajowym „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” zaproponowano koncepcję zarządzania „Programami ..” na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Niniejszy dokument obejmuje gminny poziom zarządzania dokumentem.

Interdyscyplinarność „Programu ...” powoduje konieczność koordynacji wszystkich jednostek i instytucji przedmiotowo odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań lub pośrednio biorących udział w ich realizacji.

Podstawową zasadę realizacji programu ochrony środowiska powinna być zasada wykonywania zadań przez poszczególne jednostki włączone w zagadnienia ochrony środowiska, świadome istnienia programu i swojego uczestnictwa w nim.

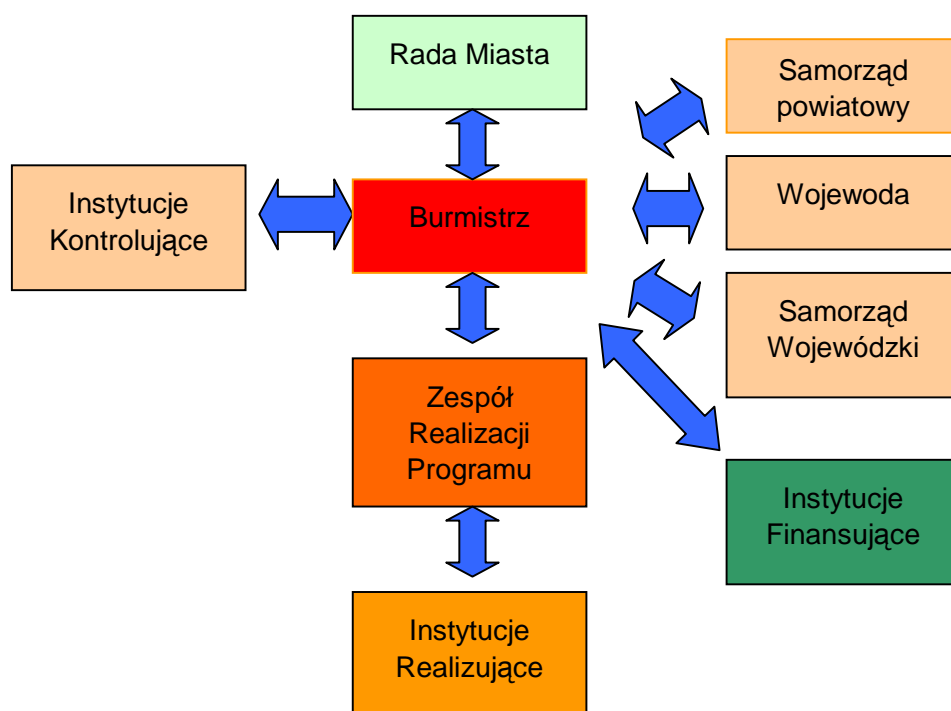
Ogólny schemat zarządzania programem przedstawiono na schemacie poniżej.

Schemat 1 Schemat zarządzania programem

Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji Programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim do których należą:

- Podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem.
- Podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące
- Podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu.
- Społeczność miasta jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Schemat 2. Relacje między podmiotami i instytucjami uczestniczącymi w realizacji programu

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na Burmistrzu, który składa Radzie Miasta raporty z wykonania Programu. Burmistrz współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczególnie wojewódzkiego oraz samorządem powiatowym, które dysponują instrumentarium wynikającym z ich kompetencji. Wojewoda (oraz podległe mu służby zespolone) dysponuje instrumentarium prawnym umożliwiającym reglamentowanie korzystania ze środowiska. Ponadto Burmistrz współdziała z instytucjami administracji specjalnej w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (IŚ, WIOŚ), prowadzą monitoring wód (RZGW). Burmistrz będzie wspierany przez Zespół Realizacji Programu w skład którego wchodzi: Kierownik Referatu Budownictwa i Gospodarki Komunalnej, Inspektor ds. Ochrony Środowiska Skarbnik Miasta i Gminy Buk.

Optymalizacja zarządzania procesem wdrażania Programu związana jest z utworzeniem komórki wykonawczej Programu - Zespołu Realizacji Programu, w którym wiodącą rolę będą pełnili wyznaczeni pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Buk. Zadaniami tego Zespołu powinny być przede wszystkim:

- koordynacja działań i współdziałania uczestników Programu,
- monitoring realizacji zadań Programu,
- sprawozdawczość przed Radą Programu,
- udrażnianie kanałów przepływu informacji niezbędnych w koordynacji działań w Programie.

W ramach Zespołu Realizacji Programu należy wyznaczyć osobę, która będzie pełniła rolę Kierownika Wdrażania Programu. Kierownik (pracownik Referatu Budownictwa i Gospodarki Komunalnej) będąc odpowiedzialnym za prace Zespołu, będzie ściśle współpracował z Burmistrzem.

Jak już wspomniano wcześniej, odbiorcą Programu są mieszkańcy miasta, którzy subiektywnie oceniają efekty wdrożonych przedsięwzięć. Ocenę taką można uzyskać poprzez wprowadzenie odpowiednich mierników świadomości społecznej, co opisano w dalszej części dokumentu.

Do głównych zadań związanych z realizacją „Programu ...” na szczeblu lokalnym należy:

- sporządzanie rocznych informacji w zakresie realizacji zadań „Programu ...” na terenie miasta i gminy oraz ich przekazywanie samorządowi powiatu i województwa,
- inspirowanie właściwej działalności w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest,
- współpraca ze starostą, samorządem powiatu w zakresie zadań wynikających z „programu ...”,
- współpraca z wojewodą, samorządem województwa w zakresie zadań wynikających z „programu ...”,
- współpraca z lokalnymi mediami, szczególnie dla pobudzania odpowiednich inicjatyw społecznych i przedstawiania opinii,
- współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi „Program ...”,
- gromadzenie danych liczbowych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów stosownie do przepisów Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 02.04. 2004 r. (Dz. U. nr 71 poz. 649) w Bazie Wyrobów i Odpadów Zawierających Azbest,
- ustalanie rejonów spodziewanego wzrostu zagrożenia pyłem azbestu z uwagi na koncentrację występowania uszkodzeń lub technologicznego zużycia wyrobów zawierających azbest,
- przygotowywanie rocznych sprawozdań rzeczowo – finansowych z realizacji zadań „Programu ...”,

Do zadań rady gminy należy:

- Przyjmowanie rocznych sprawozdań rzeczowo- finansowych z realizacji zadań „Programu” oraz zatwierdzanie harmonogramu rzeczowo – finansowego na rok następny.

Sprawozdanie roczne winno być wykonane przy uwzględnieniu podanych poniżej wskaźników monitorowania.

9.1 Monitoring wdrażania Programu

Wdrażanie Programu Usuwania Azbestu będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania przedsięwzięć / działań
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Burmistrz (poprzez Zespół Realizacji Programu) będzie ocenił co dwa lata stopień wdrożenia Programu - sprawozdanie. Ocena ta będzie podstawą przygotowania raportu z wykonania Programu. W początkowym okresie wdrażania Programu również co dwa lata będzie weryfikowana lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w najbliższych czterech latach. Oznacza to, że pod koniec 2010 roku powinna być przygotowana nowa lista obejmująca lata 2011 – 2012.

W cyklu maksymalnie czteroletnim będzie oceniany stopień realizacji celów średniookresowych. Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie "Prawo ochrony środowiska", a dotyczących okresu na jaki jest przyjmowany program związany z ochroną środowiska przed substancjami szczególnie niebezpiecznymi oraz systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

- Ocena postępów we wdrażaniu programu usuwania azbestu, w tym przygotowanie raportu (co dwa lata).
- Opracowanie listy przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w kolejnych czterech latach (co dwa lata).
- Aktualizacja celów ekologicznych i kierunków działań (co cztery lata).

Wskaźniki monitorowania efektywności Programu

System statystyki publicznej i państwowego monitoringu środowiska oraz pozostałe mechanizmy nadzoru i kontroli powinny być tak zmodyfikowane, aby można było:

- co 2 lata dokonywać oceny realizacji wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów usuwania azbestu sporządzonych w celu realizacji polityki ekologicznej państwa
- dokonywać oceny realizacji wyznaczonych celów przez organy inspekcji ochrony środowiska na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

Do szczególnie ważnych mierników realizacji polityki ekologicznej państwa należy zaliczyć:

- stopień zmniejszenia ilości występujących w mieście wyrobów zawierających azbest (w %) między punktem odniesienia jakim jest rok 2008 a okresem sprawozdawczym
- stosunek uzyskiwanych efektów ekologicznych do ponoszonych nakładów (dla oceny programów i projektów inwestycyjnych w ochronie środowiska)
- techniczno-ekologiczne charakterystyki materiałów, urządzeń, produktów (np. zawartość ołowiu w benzynie, zawartość rtęci w bateriach, jednostkowa emisja węglowodorów przy eksploatacji samochodu, poziom hałasu w czasie pracy samochodu itp.); zgodnie z zasadą dostępu do informacji dane te powinny być ujawniane na etykietach lub w dokumentach technicznych produktów.

Powyższe wskaźniki powinny być gromadzone i wykorzystywane do ocen realizacji polityki ekologicznej w dwóch przekrojach: terytorialnym i branżowym (do zakładu włącznie). Poza głównymi miernikami przy ocenie skuteczności realizacji polityki ekologicznej państwa będą stosowane wskaźniki społeczno - ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki reakcji państwa i społeczeństwa, a mianowicie:

a) wskaźniki społeczno - ekonomiczne:

- poprawa stanu zdrowia obywateli, mierzona przy pomocy takich mierników, jak długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności na obszarach, w których szkodliwe oddziaływania na środowisko i zdrowie występują w szczególnie dużym natężeniu (obszary występowania odpadów zawierających azbest);

b) wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko:

- zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Buk;
- zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie na rzecz innych – bezpieczniejszych technologii;

c) wskaźniki aktywności państwa i społeczeństwa:

- kompletność regulacji prawnych i tempo ich harmonizacji z prawem wspólnotowym i prawem międzynarodowym;
- spójność i efekty działań w zakresie monitoringu i kontroli;

*PLAN OCHRONY PRZED SZKODLIWOŚCIĄ AZBESTU I PROGRAM USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY BUK
NA LATA 2009-2032*

- zakres i efekty działań edukacyjnych oraz stopień udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych;
- opracowanie i realizowanie przez grupy i organizacje pozarządowe projektów na rzecz ochrony środowiska.

W nawiązaniu do wykonywanych ocen będą sporządzane będą raporty zarządu gminny, przedkładane Radzie Gminy oraz zarządowi powiatu.

Tab. 9-1 Wskaźniki monitorowania „Programu...” z terenu Miasta i Gminy Buk

I.p.	Wskaźnik	Jednostka
1	A. Wskaźniki efektywności realizacji „Programu ...” i zmiany presji na środowisko	
1.1.	Ilość zdjętych pokryć dachowych zawierających azbest – wytworzonych odpadów niebezpiecznych	Mg/rok
1.2.	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.	Mg/rok
1.3.	Stopień zdjęcia pokryć „eternitowych”	%
1.4.	Stopień wykorzystania środków finansowych zaplanowanych na realizację „Programu ...” w danym roku.	%
1.5.	Ilość odpadów wytworzonych w sektorze gospodarczym - wymiana rur z azbestocementu	mb
1.6.	Masa całkowita wyrobów / potencjalnych odpadów	Mg
1.7.	Masa całkowita wyrobów / potencjalnych odpadów – osoby fizyczne	Mg
1.8.	Masa całkowita wyrobów / potencjalnych odpadów – osoby prawne	Mg
1.9.	Masa wyrobów / potencjalnych odpadów – wg rodzaju (kodu)	Mg
1.10.	Masa wyrobów / potencjalnych odpadów – wg rodzaju (kodu) osoby fizyczne	Mg
1.11.	Masa wyrobów / potencjalnych odpadów – wg rodzaju (kodu) osoby prawne	Mg
2.	B. Wskaźniki świadomości społecznej	
2.1.	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz realizacji „Programu ...”	%
2.2.	Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców (np. co do sposobu wykonywania prac wynikających z Programu)	Liczba/opis
2.3.	Liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno – informacyjnej	Liczba/opis
2.4.	Liczba odrzuconych ankiet	Liczba/opis

10 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Buk” powstał w wyniku:

- Przyjęcia przez Sejm Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 roku – w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki,
- Realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, wraz z odpowiednimi przepisami wykonawczymi do tej ustawy,
- Realizacja wytycznych zamieszczonych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” oraz „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu”,
- Realizacji wytycznych zamieszczonych w Programie usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Poznańskiego

Celem niniejszego programu jest:

- Oczyszczenia miasta i gminy Buk z wyrobów zawierających azbest,
- Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców miasta i gminy Buk spowodowanych występowaniem wyrobów zawierających azbest,
- Spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w najbliższym możliwym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- Stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- Pomoc mieszkańcom Miasta i Gminy Buk w zgodnej z przepisami prawa realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych na inny rodzaj pokryć dachowych.

Azbest posiada unikalne właściwości chemiczne i fizyczne. Odporność azbestu na działanie wysokich temperatur, właściwości termoizolacyjne i dźwiękochłonne, wytrzymałość na rozciąganie, elastyczność sprawiły, że znalazł on zastosowanie w ponad tysiącu technologii.

Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien, zawieszonych w powietrzu. Szczególne znaczenie ma średnica włókien. Największe zagrożenie dla organizmu stanowią włókna respirabilne, tj. takie, które z powietrzem dostają się do pęcherzyków płucnych skąd mogą penetrować tkankę płucną.

Długie okresy między pierwszym narażaniem na ekspozycję pyłu azbestowego a pojawieniem się patologii- zwłaszcza nowotworów – oznaczają, że skutki mogą występować do 30 lat od wystąpienia ekspozycji.

Ogólnie przyjmuje się, że wyroby będące w dobrym stanie „ technicznym” nie wykazujące objawów zużycia, uszkodzenia, starzenia się, można eksploatować „ bezpiecznie ”, jeśli : - kompetentnie i rzetelnie wykonana „ ocena wyrobów”, przekroczyła 55 punktów; wyroby są prawidłowo eksploatowane (zgodnie ze swoim przeznaczeniem i zgodnie z zaleceniami dotyczącymi użytkowania wyrobów azbestowych), a ponadto są one pokryte powłoką zabezpieczającą. W przeciwnych okolicznościach polecane jest: podjęcie „prac naprawczych” - rozumianych jako: zabezpieczenie wyrobów odpowiednimi preparatami, hermetyczna zabudowa wyrobów **lub ich całkowite usunięcie.**

Głównym celem „Programu ...” jest również pomoc finansowa mieszkańcom miasta i gminy w zakresie prawidłowego zdjęcia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów z azbestocementu.

W celu określenia ilości wyrobów azbestowo – cementowych zabudowanych na terenie Miasta I Gminy Buk przeprowadzono jego inwentaryzację polegającą na pozyskiwaniu bezpośrednich informacji od ich posiadaczy.

Łącznie zgłoszono około **1 489,5 Mg** wyrobów budowlanych zawierających azbest.

Przyjęto do realizacji następujące cele operacyjne

DEMONTAŻ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I STWARZAJĄCYCH ZAGROŻENIE DLA ZDROWIA LUDZKIEGO I ŚRODOWISKA

- 1) coroczne aktualizowanie bazy danych o obiektach zawierających azbest oraz miejscach jego unieszkodliwiania na terenie Miasta i Gminy Buk ;
- 2) weryfikacja inwentaryzacji obiektów znajdujących się w strefach potencjalnie zagrożonych azbestem, a w szczególności w placówkach oświatowych;
- 3) aktualizowanie mapy zagrożeń działania azbestu na terenie Miasta i Gminy Buk ;
- 4) sukcesywny demontaż płyt azbestowo-cementowy oraz elementów elewacji zawierających azbest w zależności od stopnia pilności;
- 5) likwidacja „dzikich” wysypisk azbestowych, po ich wcześniejszej weryfikacji;
- 6) wyroby zawierające azbest z III grupy pilności należy systematycznie konserwować i monitorować wszelkie zmiany w ich strukturze.

TRANSPORT WRAZ Z UNIESZKODLIWIANIEM WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

- 1) nadzór nad bezpiecznym transportem wyrobów zawierających azbest;

- 2) poszerzenie o nowe kwatery składowisk odpadów przemysłowych w celu bezpiecznego składowania wyrobów z azbestem;
- 3) zbadanie możliwości składowania i magazynowania docelowego odpadów azbestowych na terenie powiatu zgorzeleckiego, co pozwoli zminimalizować koszty m.in. transportu;
- 4) wspieranie nowych technologii utylizacyjnych azbestu przyjaznych dla środowiska naturalnego;
- 5) nadzór firm zajmujących się transportem i składowaniem wyrobów zawierających azbest przez odpowiednie władze.

**PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE SZKODLIWOŚCI
AZBESTU I OBOWIĄZKÓW WŁAŚCICIELI WYNIKAJĄCYCH Z OBOWIĄZUJĄCYCH
PRZEPISÓW**

- 1) przygotowanie programu edukacyjnego lub bloku szkoleń dla mieszkańców, i innych osób zainteresowanych problemem szkodliwości azbestu, obowiązków i zasad postępowania z odpadami azbestowymi;
- 2) poprawa współpracy polegającym na przyplywie informacji o wyrobach azbestowych pomiędzy władzami miasta a właściwymi organami nadzorującymi (Powiatowy Nadzór Budowlany);
- 3) wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych w zakresie problematyki azbest;
- 4) przygotowanie kampanii medialno-informacyjnej w zakresie szkodliwości azbestu i sposobach postępowania z nim poprzez:
 - a) przygotowanie ulotek, folderów informacyjnych (z wyraźnym symbolem kampanii) na temat obowiązków mieszkańców, jak chronić się przed azbestem, metodach jego unieszkodliwiania, itp.;
 - b) informacja w telewizji lokalnej oraz na łamach gazet przypominające o celach kampanii: „Stop z azbestem” („nie zgadzamy się na azbest”);
 - c) stworzenie serwisu informacyjnego na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy poświęconemu tematyce azbestu;

MONITORING

- 1) coroczne raportowanie stopnia realizacji (etapów wdrażania) „Programu usuwania

azbestu..." w oparciu o Bazę Wyrobów i Odpadów Zawierających Azbest;

- 2) monitoring usuwania azbestu ze szczególnym uwzględnieniem jego bezpiecznego demontażu i unieszkodliwiania

FINANSOWANIE

- 1) coroczne przekazywania części budżetu miasta i gminy na realizację celów i zadań przyjętych w „Programie usuwania azbestu ...”;
- 2) pomoc UMiG w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, lub osobom prawnym (pomoc w wymianie pokryć dachowych, elewacji z azbestem);
- 3) pozyskiwanie źródeł finansowania z funduszy unijnych;
- 4) przyjmowanie rocznych sprawozdań finansowych zarządu gminy z realizacji zadań „Programu usuwania azbestu ...”;

Zgodnie z umową zawartą pomiędzy Starostwem Powiatowym w Poznaniu a firmą AM TRANS PROGRES Sp. z o.o. ul. Sarmacka 7, 61-616 Poznań, koszty usługi w roku 2008 przedstawiają się następująco:

- cena za 1 kg demontażu eternitu z budynku mieszkalnego wynosi – 0,0107 zł brutto (21,10 zł/m²)
- cena za 1 kg demontażu eternitu z budynku gospodarczego wynosi – 0,0122 zł brutto (21,13 zł/m²)
- Cena za 1 kg unieszkodliwienia wyrobów azbestowych (z transportem) wynosi – 1,2305 zł brutto.

Przybliżony łączny koszt usunięcia wyrobów azbestowo-cementowych z Miasta i Gminy Buk (od osób fizycznych) wynosi zatem:

$$1\ 489,5\ \text{Mg} \times 1000 \times 1,2305\ \text{zł/kg} = 1\ 832\ 815\ \text{zł}$$

Spośród zaprezentowanych wariantów organizacyjnych do realizacji wybrano wariant I, który charakteryzuje się pełną zgodnością z Programem usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Poznańskiego.

Osoba fizyczna, będąca zameldowana w obiekcie, w którym zastosowano wyroby zawierające azbest aby ubiegać się o sfinansowanie przez miasto i gminę Buk kosztów związanych z odbiorem i unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest musi:

- 3) być zameldowana na terenie powiatu poznańskiego i na terenie gminy, do urzędu której składa wnioski,

4) złożyć pisemny wniosek (Załącznik 9) w urzędzie gminy o sfinansowanie przez gminę Buk kosztów związanych z odbiorem i unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest, wniosek powinien zawierać:

- imię, nazwisko, adres, PESEL, NIP,
- szczegółowy opis przedsięwzięcia (dokładne określenie nieruchomości z podaniem numeru działki, zakres prac objętych wnioskiem – demontaż z unieszkodliwieniem / unieszkodliwienie,
- koszt realizacji przedsięwzięcia,
- uwagi i informacje dodatkowe,
- podpis wnioskodawcy,
- załączniki:
 - Wniosek zgłoszenia zamiaru budowy (wykonania robót budowlanych) wraz z załącznikami
 - Oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane.

Główne działania związane z realizacją programu ograniczają się do następujących zagadnień:

- wdrażanie "Programu usuwania azbestu" (koordynacja, weryfikacja celów ekologicznych, strategii ich i listy przedsięwzięć, współpraca z różnymi jednostkami),
- edukacja i komunikacja ze społeczeństwem (w tym system informacji o środowisku),
- systemy zarządzania środowiskiem,
- monitoring stanu środowiska.

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na Burmistrzu, który składa Radzie Miasta raporty z wykonania Programu. Burmistrz będzie wspierany przez Radę Programu, która powinna zostać powołana dla potrzeb realizacji niniejszego Programu. Optymalizacja zarządzania procesem wdrażania Programu związana jest z utworzeniem komórki wykonawczej Programu - Zespołu Realizacji Programu, w którym wiodącą rolę będą pełnili wyznaczeni pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Buk.

Wdrażanie Programu Usuwania Azbestu będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania przedsięwzięć / działań
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem

- analizy przyczyn tych rozbieżności.

System statystyki publicznej i państwowego monitoringu środowiska oraz pozostałe mechanizmy nadzoru i kontroli powinny być tak zmodyfikowane, aby można było:

- co 2 lata dokonywać oceny realizacji wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów usuwania azbestu sporządzonych w celu realizacji polityki ekologicznej państwa
- dokonywać oceny realizacji wyznaczonych celów przez organy inspekcji ochrony środowiska na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

Do szczególnie ważnych mierników realizacji polityki ekologicznej państwa należy zaliczyć:

- stopień zmniejszenia ilości występujących w mieście wyrobów zawierających azbest (w %) między punktem odniesienia jakim jest rok 2008 a okresem sprawozdawczym
- stosunek uzyskiwanych efektów ekologicznych do ponoszonych nakładów (dla oceny programów i projektów inwestycyjnych w ochronie środowiska)
- techniczno-ekologiczne charakterystyki materiałów, urządzeń, produktów (np. zawartość ołowiu w benzynie, zawartość rtęci w bateriach, jednostkowa emisja węglowodorów przy eksploatacji samochodu, poziom hałasu w czasie pracy samochodu itp.); zgodnie z zasadą dostępu do informacji dane te powinny być ujawniane na etykietach lub w dokumentach technicznych produktów.